ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΛΗΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣΗΣ

Ὁ περίεργος Θεσσαλὲς ρασοφόρος, μὲ τὸν ὁποῖο διασκέδασαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ 1880. Καλόγερος, δάσκαλος, ποιητής. Τὸ ἀλλόκοτο καλυμμαῦχι του καὶ ἡ σχετικὴ συζήτησις στὶς ἐφημερίδες. Ὁ Μυριανθούσης Ἑλληνοδιδάσκαλος στὶς Σπέτσες. Νόστιμα ἐπεισόδια. Μυριανθούσης καὶ Κερδένι. Στὰ γραφεῖα τῆς «Ἐπιθεωρήσεως». Μυριανθούσης καὶ Νικολάρας. Ἀναχωρητὴς στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ὁ θάνατός του.

Στὰ προπολεμικὰ χρόνια, ὑπῆρχαν στὰς Ἀθήνας διάφοροι λαϊκοὶ τύποι, διασκεδαστικώτατοι. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ὁ μακαρίτης Μυριανθούσης.

Θεσσαλὸς τὴν καταγωγὴ καὶ ἱεροδιδάσκαλος τὸ ἐπάγγελμα, ὁ Μυριανθούσης ἔκανε τὴν πρώτη του ἐμφάνισι στὰς Ἀθήνας στὰ 1880. Ψηλὸς σὰν καμηλοπάρδαλις, ξερὸς σὰν ξυλοκέρατο, μὲ μεγάλο κεφάλι, θύμιζε τὸ γνωστὸ αἴνιγμα γιὰ τὸ φτιάρι :

Ψηλός, λιγνὸς καλόγερος καὶ πήττα τὸ κεφάλι του.

Ἡ περιβολή του ἦταν ἀλλόκοτη : Κοντὸ ράσο, μενεξεδόχρωμο ἀντερί, σὰν ἐκεῖνο ποὺ φοροῦν οἱ καρδινάλιοι τῆς Ρώμης, στιβάλια στὰ πόδια, καλυμμαῦχι περιεργότατο ποὺ φαινότανε σὰν ψηλοκαπελλαδούρα ὑπουργοῦ τῆς παλαιᾶς σχολῆς, δικῆς του ἐφευρέσεως. Τὸ σπαραξικάρδιο αὐτὸ καλυμμαῦχι, ἀπὸ βαθυγάλαζο βελοῦδο, ἔφτανε γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ τὴν προσοχὴ τῶν Ἀθηναίων, ποὺ ἦσαν λιγοστοὶ τότε καὶ δὲν εἶχαν ἄψθονα τὰ θεάματα τῶν δρόμων.

Ἔτσι, ὁ Μυριανθούσης δὲν ἄργησε νὰ γίνῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας. Τὰ παιδιὰ τοῦ δρόμου τὸν ἔπαιρναν ἀπόσκοντα, ἐνῶ στὶς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἄρχισε συζήτησις «*περὶ τῆς κανονικότητος ἢ μὴ τοῦ ἐνδύματος τοῦ νεοεμφανισθέντος κληρικοῦ*» ! Ὁ Ἰωάννης Καμπούρογλους, στὴν «Νέαν Ἐφημερίδα» του ἔγραφε μὲ σοβαρότητα νὰ προσέξῃ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τὸ ζήτημα. Ὁ Μυριανθούσης—ποὺ ἦταν ἀρκετὰ μορφωμένος—τοῦ ἀπάντησε τότε ὅτι τὸ δικό του καλυμμαῦχι ἦταν ἐν τάξει, καὶ ὅτι οἱ ἄλλοι παπάδες φοροῦσαν κάλυμμα ἀντικανονικό. Ὅτι τέτοιο ἦταν τὸ καλυμμαῦχι ποὺ φοροῦσαν οἱ κληρικοὶ τοῦ Βυζαντίου πρὸ τῆς Ἁλώσεως καὶ ὅτι συνεπῶς ἔπρεπε νὰ τὸν ἀφήσουν ἥσυχο, γιατί αὐτὸς δὲν ἐχαμπάριζε κανένα !

Ἔτσι ἡ συζήτησις ἐγενικεύθη. Ἀνακατεύτηκαν σ' αὐτὴ θεολόγοι καὶ λόγιοι, καὶ γεννήθηκε τὸ ζήτημα ἂν τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ κληρικοῦ καλύμματος τῶν ὀρθοδόξων ἦταν κ α λ υ μ μ α ῦ χ ι, ἢ κ α μ ι λ α ῦ χ ι ! Ὁ Μυριανθούσης ἔτριβε τὰ γενάκια του κι' ἀπαντοῦσε σὲ ἀνάλογες ἐρωτήσεις ποὺ τοῦ ἀπηύθυναν οἱ διαβάτες στὸ δρόμο, ἢ οἱ δημοσιογράφοι στὰ γραφεῖα τους. Γιατί ὁ θυμόσοφος αὐτὸς ἱεροδιδάσκαλος εἶχε γαλήνη ἀσκητοῦ τῆς Παλαιστίνης. Ἐσύχναζε στὰ γραφεῖα τῶν ἐφημερίδων, ἐκουβέντιαζε ἀτελείωτα μὲ τοὺς συντάχτες καὶ—τὸ σπουδαιότερο—δὲν ἐθύμωνε ποτέ.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Θέμος Ἄννινος φιγουράριζε μὲ τὶς σπαρταριστὲς γελοιογραφίες του στὸ «Ἄστυ». Βρῆκε λοιπὸν νέο θέμα στὸ πρόσωπο τοῦ τραγοειδοῦς ἐκείνου τύπου, καὶ ἡ σελίδες τῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος του εἶνε γεμάτες ἀπὸ Μυριανθούσιο, σὲ χίλιες πόζες...

Καὶ ὁ Θεσσαλὸς ἱεροδιδάσκαλος—ποὺ εἶχε νοικιάσει ἕνα καμαράκι στ' Ἀναφιώτικα—βρῆκε δουλειὰ στὴν πρωτεύουσα. Παρέδιδε μαθήματα σὲ μαθητὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ἔτρωγε στὰ μαγέρικα τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς καὶ... ἔγραφε στίχους ! Γιατί ἦταν καὶ ποιητὴς ὁ ἔρημος.

Τὰ ποιήματά του—φιλοσοφικά, πατριωτικά, ὑπερνέφελα καὶ ὑπεροπτήματα—ἦταν ἰδιόρυθμα, ὅπως καὶ ὁ ποιητής τους. Κάθε στίχος ἦταν σωστὴ σαρανταποδαροῦσα. Παροιμιώδης ἔμεινε π.χ. ὁ στίχος μὲ τὸν ὁποῖον ἄρχιζε ἕνα ἐλεγεῖο του στὸ θάνατο τοῦ στρατηγοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη :

Ὦ Γενναῖε τῶν γενναίων, τῆς γενναίας γενεᾶς τῶν Κολοκοτρωναίων !

Ὁ στίχος αὐτὸς τὸν ἔκανε ἀθάνατο, καὶ ὅταν οἱ κριτικοὶ τῆς ἐποχῆς ἤθελαν νὰ χαρακτηρίσουν κανένα ἀνόητο ποίημα, τὸ ὠνόμαζαν Μ υ ρ ι α ν θ ο ύ σ ε ι ο ν.

* * *

Καταντᾶ ἀπίστευτο ὅτι βρέθηκε Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ διορίσῃ τὸν τύπο αὐτὸ σὲ σχολεῖο τοῦ Κράτους ! Καὶ ὅμως ὁ Μυριανθούσης διωρίστηκε στὸ Ἑλληνικὸ Σχολεῖο τῶν Σπετσῶν. Οἱ ἀφελεῖς νησιῶτες μ' ἔκπληξί τους εἶδαν ν' ἀποβιβάζεται στὸ νησί τους τὸ ρασοφόρο αὐτὸ ἐ ν ε ρ γ ο ύ μ ε ν ο, ἀλλὰ δὲν διαμαρτυρήθηκαν. Ὁ Σχολάρχης ἐσταυροκοπήθη καὶ τοῦ ἀνέθεσε τὴ διδασκαλία τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας σὲ ὅλες τὶς τάξεις.

Στὴν ἀρχή, ὁ Μυριανθούσης τὰ πήγαινε καλά. Ἔξαφνα ὅμως τοῦ ἦρθε ἡ ἰδέα ν' ἀλλάξῃ τὰ ὀνόματα τῶν μαθητῶν του, νὰ τὰ ἐξελληνίσῃ ! Ἔκαμε λοιπὸν ἕναν κατάλογο ὀνομάτων κατὰ τὴ γλῶσσα τοῦ Λογιωτάτου τῆς «Βαβυλωνίας» περιεργότατο, ποὺ ὅταν τὸν ἐδιάβαζε στὴν τάξι, οἱ μικροὶ Σπετσιῶτες ἔσκαζαν στὰ γέλια. Τέλος, τὸν ἔστρωσε ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ πατεράδες τῶν παιδιῶν στὸ βρισίδι, καὶ ὁ Μυριανθούσης ἀναγκάστηκε νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὴν ἰδέα τῆς ἀρχαιοπρεπέστερης μεταβολῆς τῶν ὀνομάτων.

Ἔπειτα, συνέβη κάτι ἄλλο ἀπολαυστικώτερο : Ὁ Μυριανθούσης ἀπεφάσισε, χάριν οἰκονομίας, νὰ μὴν τρώῃ στὰ μαγέρικα τῶν Σπετσῶν, ἀλλὰ στὸ δωμάτιό του. Φυσικά, ἐμαγείρευε μόνος του, ἀλλὰ πῶς ! Ἕνα προϊὸ κατέβηκε στὴν Ἀγορὰ καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ χασάτη κρέας.

— Πόσο, κὺρ Δάσκαλε ; ρώτησε ὁ χασάτης.

— Πενῆντα δράμια ! ἀπάντησε ὁ Μυριανθούσης.

Ὁ χασάτης τὸν ἐκύτταξε μὲ ἀπορία. Αὐτὸ τὸ ἄκουγε πρώτη φορὰ στὴ ζωή του.

— Πενῆντα δράμια ;! εἶπε. Μὰ τί ; τὴ μύτη μου νὰ κόψω ; Ἄει στὸ καλό...

Βρέθηκε ὅμως ἄλλος κρεοπώλης, συγκαταβατικώτερος, καὶ τὸν ἐρώτησε :

— Καὶ τί θὰ τὸ κάνῃς, δάσκαλε, τ ὁ σ ο κρέας ;

— Θὰ τὸ βράσω, ἀπάντησε ὁ Μυριανθούσης.

— Ποῦ ;

— Στὸ μπρίκι !

Φανταστῆτε πανηγύρι ! Ὅλο τὸ νησὶ μιλοῦσε γιὰ τὴ σούπα τοῦ Μυριανθούση, ποὺ τὴν ἔβραζε στὸ μπρίκι τοῦ καφέ, ἐπάνω στὸ καμινέτο... Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἔφτειανε καὶ ψαρόσουπα—μ' ἕνα σπάρο—ἢ πιλάφι μὲ δέκα δράμια ρύζι ! Καὶ ὅμως δὲν εἶνε παράξενο. Οἱ ἐρημίτες τῆς Θηβαΐδος ἔζοῦσαν μὲ πολὺ λιγώτερα πράματα, καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐφαντιρεῖτο μὲ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριο, καὶ μάλιστα εἶχε τὸ σθένος νὰ φοβερίζῃ τὸν Τετράρχη τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴ γυναίκα του !

Ὁ Μυριανθούσης
(Σκίτσο τοῦ Θ. Ἀννίνου)

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ καμώματα τοῦ Μυριανθούση δὲν ἄργησαν νὰ γίνουν γνωστὰ στὰς Ἀθήνας, ἡ ἐφημερίδες τὰ ἐσερβίρισαν στοὺς ἀναγνῶστες τους, καὶ ὁ Μυριανθούσης ἐπαύθη. Ἔτσι γύρισε πάλι στὰς Ἀθήνας καὶ ἐγκαθιδρύθη στὰ Γραφεῖα τῆς «Ἐπιθεωρήσεως», ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν ὄργανο τοῦ Δηληγιαννικοῦ κόμματος. Οἱ ἄνδρες τοῦ ἐθνοπρεποῦς κορδονίου, ποὺ μαζεύονταν κάθε βράδυ ἐκεῖ, διασκέδαζαν μὲ τοὺς στίχους τοῦ Μυριανθούση καὶ τὰ σχετικὰ ἀστεῖα.

Ἕνα βράδυ, συνέβη τὸ ἀκόλουθο νόστιμο ἐπεισόδιο : Ὁ Ἀνδρέας Νικολάρας, (ὁ ἄλλος ἐκεῖνος εὔθυμος τύπος, ὁ ἀλησμόνητος συγγραφεὺς τῆς «Μικροπανδρεμένης» καὶ αὐτουργὸς ἐπιγραμμάτων... ντεκολτὲ) ἐμπῆκε μέσα στὰ Γραφεῖα τῆς «Ἐπιθεωρήσεως» καὶ προσεφώνησε τὸ Μυριανθούση, τὸν ὁποῖον πρώτη φορὰ ἔβλεπε. Ὕστερ' ἀπὸ τὸ γνωρισμό του :

Σᾶς χαιρετῶ, περίβλεπτε
Πάτερ Μυριανθούση,
Χαίρων ὅτι τὰ γένεια σας
Ὡς ἄλλοτε ἀνθοῦσι !

Ὁ Μυριανθούσης ὅμως δὲν τὰ ἔχασε, ἀλλὰ μὲ θαυμαστὴ ἑτοιμότητα ἀπάντησε :

Εὐχαριστῶ, ἐλλόγιμε
Ἀνδρέα Νικολάρα,
Καὶ σκέπτουμαι, ἐὰν ὡς πρὶν
Ἔχεις τὰς φρένας ἄρα ;
Ἢ μήπως τὰς ἀφήρεσεν
ἡ «Μικροπανδρευμένη»
Κι' ἡ κεφαλή σου ἔκτοτε
κενὴ καὶ στεῖρα μένει ;

* * *

Ἔξαφνα, ὁ Μυριανθούσης ἔγινε ἄφαντος ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἀπὸ τότε οἱ Ἀθηναῖοι δὲν τὸν ξαναεῖδαν. Μιὰ φήμη λέει ὅτι ὁ περίεργος ρασοφόρος ἐπῆγε στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ πέθανε ἄγνωστος μέσα σὲ μιὰ ἐρημικὴ σκήτη. Κάποιος μάλιστα εἶπε ὅτι ἔσκασε τρώγοντας πολλὰ φουντούκια, ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ Μπερτόλδος ἀπὸ τὰ πολλὰ κάστανα !

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Εἶνε ἀναμφισβήτητο πὼς ὁ χρόνος ἔχει μεγάλη ἀξία γιὰ ὅσους ξέροιν νὰ τὸν χρησιμοποιοῦν κατάλληλως.

Ὁ περίφημος ἰατρὸς Μάσσων Γκοὶντ μετέφρασε τὸ Λουκρήτιο, ἐργαζόμενος ἐκ διαλειμμάτων, ἐνῶ πήγαινε μὲ τ' ἁμάξι του στοὺς ἀσθενεῖς του.

Ἐπίσης ὁ Δαγεσώ, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸν τίτλο τοῦ μεγάλου σφραγιδοφύλακος τῆς Γαλλίας, συνέγραψε ἕνα ὀγκῶδες καὶ σημαντικὸ βιβλίο χρησιμοποιώντας τὴ λίγη ὥρα ποὺ μεσολαβοῦσε ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ καθόταν στὸ τραπέζι του ὥς τὴ στιγμὴ ποὺ τοῦ σερβίριζαν τὰ φαγητά.

Τέλος ὁ Μποῦριτ, ὁ ὁποῖος ἐργαζόταν σ' ἕνα σιδηρουργεῖο, κατώρθωσε νὰ μάθῃ δεκαοχτὼ γλῶσσες καὶ εἰκοσιδὸ διαλέκτους κλέβοντας μερικὲς στιγμὲς ἀπὸ τὴν πολύωρη δουλειά του.